

Publikácia Heleny Kučerovej v mnohých ohľadoch nielen prehľadovo, ale aj novátorsky skúma aktuálnu problematiku formujúcej sa vednej disciplíny organizácie poznania a jej kľúčových tém. Autorka v publikácii predkladá výsledky systematického, niekoľko ročného výskumu realizovaného v rámci riešenia projektu NAKI DFP01OVV013 "Znalostní báze pro obor organizace informací a znalostí". Téma je v súčasnosti veľmi aktuálna, najmä s ohľadom na elektronické prostredie, ktoré mení paradigmy organizácie poznania v 21. storočí. Cieľom autorky bolo podať prehľad významných aktuálnych problémov organizácie poznania v novom kontexte počítačových sietí a elektronických informačných zdrojov a skúmať aktivity smerujúce ku zavádzaniu štruktúry do existujúcich zaznamenaných znalostí pre ich uloženie a uľahčenie prístupu k nim. Prednostnú pozornosť autorka venuje obsahovej organizácii založenej na sémantike organizovaných jednotiek, ktorá je v porovnaní s formálnou organizáciou, ako autorka poukazuje, menej preskúmanou oblasťou. V publikácii sprehláďňuje tradičné, ale predovšetkým nové prístupy ku organizácii zaznamenaných znalostí s dôrazom na elektronické prostredie, ktoré v súčasnosti asi najviac ovplyvňuje smerovanie a rozvoj informačnej vedy. Stanovený cieľ autorka splnila a poskytla dosiaľ asi prvú "československú" sondu do problematiky organizácie poznania v príslušnej kvalite a zároveň v kontexte iných susediacich vied, najmä filozofie, lingvistiky a počítačovej vedy.

Práca Heleny Kučerovej sa ako prvá v českej a slovenskej literatúre v oblasti knižničnej a informačnej vedy po mnohých rokoch v takejto komplexnej miere venuje problematike cieľov, prvkov, procesov, terminológie, princípov, vzťahov a kontextov organizácie poznania. Prichádza v období, kedy je veľmi

aktuálne zaoberať sa témou organizácie zaznamenaných informácií a znalostí, ktorá v súčasnosti zaznamenáva výrazné zmeny reflektované aj v oblasti teórie a praxe knižničnej a informačnej vedy. Výrazný je podľa môjho názoru aj prínos práce v oblasti terminológie organizácie poznania. Práca prispieva k lepšej konzistencii a harmonizácii terminológie organizácie poznania a je v tomto smere podnetná aj pri aktualizácii terminologických slovníkov knižničnej a informačnej vedy nielen v Čechách, ale aj na Slovensku. Naša terminológia v oblasti organizácie poznania nie je jednotná, o čom svedčí aj nejednotné používanie pojmov "organizace znalostí" v ČR a "organizácia poznania" na Slovensku. Slovenskí teoretici v oblasti organizácie poznania (napr. Zora Jurčacková alebo Jela Steinerová) rozlišujú medzi pojmi poznanie a znalosť. Z. Jurčacková považuje znalosti za vzájomne previazané štruktúry súvisiacich poznatkov vrátane ich použiteľnosti v interakcii so svetom (vid' JURČACKOVÁ, Zora. Organizácia poznania v dokumentovej komunikácii. Bratislava: CVTI SR, 1996, s. 11).

Veľmi oceňujem predkladanú publikáciu a jej teoretický vklad do problematiky organizácie poznania v československých reláciách. Vedecká monografia Heleny Kučeravej poskytuje východiská pre riešenie aktuálnych problémov organizácie poznania, ale nazerá na ne v historicky prehľadnom kontexte. Snaží sa vysporiadať s pojmovou základňou odboru a ponúka na to riešenie, čo v prípade tejto interdisciplinárnej problematiky nie je jednoduché. Predkladaná publikácia môže byť vynikajúcou pomôckou pri výučbe predmetov zameraných na problematiku organizácie poznania v odbore knižničná a informačná veda a môže slúžiť aj ako vysokoškolská učebnica.

Z recenzního posudku: Mgr. Marta Špániová, PhD.

Publikace je pokusem zacelit mezeru v české odborné literatuře. Systematicky zpracovaná monografie věnující se organizaci znalostí a současně zohledňující nejnovější vývoj, jak z hlediska poznání, tak i z hlediska moderních technologií, určitě v českém prostředí chybí. Je proto sympatické, že autorka zúročila své dlouhodobé aktivity v dané oblasti do výsledku, který může posloužit nejen ke studiu, ale může být dalším podnětem pro rozvoj informační vědy.

Text je rozčleněn do 5 kapitol. V kapitole 1 jsou zavedeny základní pojmy a to včetně potřebného a zajímavého historického kontextu. Autorka rovněž upozorňuje na problém překladů termínů, protože ty mnohdy vznikají a pronikají do odborných textů rychleji, než se stačí nějaká česká varianta ustálit. Druhá kapitola jasně ukazuje interdisciplinaritu tématu znalostí a jejich organizace - systémové vědy, filozofie, informační vědy... Třetí kapitola vymezuje základní principy organizace znalostí včetně vlivu současných technologií. Čtvrtá kapitola je věnována vztahům, které jsou nutné při organizaci znalostí - jsou uvažovány v několika rovinách. Pátá kapitola je zaměřena na sémantiku a její vliv na organizaci znalostí.

Kapitoly působí sevřeným dojmem a také jejich sled je vcelku přirozený.

Text vyniká vytríbenou jazykovou kulturou autorky, která dokázala skloubit vysokou odbornost s čtivostí.

Dále je obdivuhodná práce s prameny. Je zřejmé, že při přípravě knihy věnovala autorka značné úsilí rešerši.

Z recenzního posudku: Doc. Ing. Vilém Sklenák, CSc.